VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 48)**

z dnia 21 czerwca 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 48)

21 czerwca 2016 r.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Maciejewskiego (Kukiz15)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. (druk nr 553) wraz z analizą NIK (druk nr 617) w zakresie:

1) części budżetowej 34 – Rozwój regionalny:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe;

2) środków europejskich na finansowanie programów zarządzanych lub koordynowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju;

3) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego (z wyłączeniem subwencji oświatowej):
– dochody i wydatki;

4) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 4, 8, 18, 23, 27, 32, 42, 45, 47, 51;

5) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
a) 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę:
– wydatki;
b) 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

6) części budżetowej 86 – Samorządowe Kolegia Odwoławcze:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

7) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów;

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. (druk nr 618) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Andrzej Hamryszczak** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Hanna Majszczyk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Jastrząb** prezes Samorządowego Kolegium Odwoławczego

w Białej Podlaskiej; **Dariusz Atłas** zastępca dyrektora Departamentu Budżetu i **Edyta Muszyńska** zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Dariusz Łubian** wicedyrektor Departamentu Administracji Państwowej Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Sławomir Jakubczak, Dariusz Myrcha** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Otwieram posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej.

Witam panie posłanki i panów posłów. Witam zaproszonych gości. Witam przedstawicieli Ministerstwa Finansów na czele z panią minister Hanną Majszczyk, podsekretarzem stanu w tym resorcie. Witam przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju na czele z podsekretarzem stanu, panem ministrem Adamami Hamryszczakiem. Witam przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na czele z panią dyrektor Edytą Muszyńską oraz przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli pana dyrektora Dariusza Łubiana wraz z towarzyszącymi mu osobami. Witam także przedstawiciela Krajowej Rady Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, pana prezesa Zbigniewa Jastrzębia.

Na podstawie listy obecność stwierdzam kworum. Porządek dzienny posiedzenia przewiduje w punkcie pierwszym – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. (druk nr 553) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 617) w zakresie działania Komisji. W punkcie drugim jest zaplanowane rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r., druk nr 618, w zakresie działania Komisji.

Jeżeli nie usłyszę uwag stwierdzę przyjęcie porządku dziennego. Uwag nie słyszę, dziękuję.

Szanowni państwo, proponuję przyjęcie następującej procedury. Najpierw wysłuchamy przedstawiciela rządu, który przedstawi właściwe sprawozdanie do określonej części lub działu budżetowego, następnie głos zabierze przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli, późnie wysłuchamy uwag posła koreferenta, potem odbędzie się krótka dyskusja, po której nastąpi przyjęcie opinii cząstkowej. Czy jest zgoda na przedstawiona procedurę? Nie słyszę sprzeciwu, dziękuję.

Przystępujemy do realizacji punktu pierwszego porządku dziennego. O zabranie głosu proszę pana ministra Adama Hamryszczaka, podsekretarza stanu w Ministerstwie Rozwoju. Pan minister przedstawi informację na temat wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 34 – Rozwój regionalny w 2015 r. oraz informację na temat wykonania środków na finansowanie programów zarządzanych lub koordynowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w 2015 r.

Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Adam Hamryszczak:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, mam nadzieję, że uda mi się przedstawić państwu najważniejsze zagadnienia w miarę sprawnie i interesująco. Omawianie części budżetowej 34 – Rozwój regionalny rozpocznę od kwestii dochodów. Dochody budżetu państwa zaplanowano w ustawie budżetowej na 2015 r. w wysokości 58 700 tys. zł. Ostatecznie udało się je zrealizować w kwocie 68 314 tys. zł. Powyższa kwota obejmuje dochody uzyskane głównie z tytułu: najmu i dzierżawy składników majątkowych urzędu w wysokości 297 tys. zł, zwrotu środków z niewykorzystanych dotacji z lat ubiegłych w wysokości 32 190 tys. zł oraz odsetek w ramach programów, wraz z kosztami operacyjnymi programów, w kwocie 32 648 tys. zł.

Chciałbym zaznaczyć, że podane dochody nie obejmują środków z refundacji przez Komisję Europejską wydatków ponoszonych na programy zarządzane lub koordynowane przez Ministerstwo Rozwoju. Są one ujmowane w częściach budżetowych, dysponentem których jest wyłącznie Minister Finansów. Mam na myśli części budżetowe 77 i 87.

Jeżeli chodzi o wydatki to w części 34 – Rozwój regionalny planowano wydatki w ustawie budżetowej na 2015 r. w wysokości 13 801 874 tys. zł. W ciągu roku wydatki te zostały zwiększone do kwoty 19 775 775 tys. zł, przede wszystkim o środki pochodzące z rezerw celowych przeznaczonych na realizację programów. Ostatecznie planowane wydatki zostały zrealizowane w kwocie 19 463 078 tys. zł, co stanowiło 98,4% planu po zmianach, z tego w ramach budżetu państwa wydatkowano 2 082 756 tys. zł, czyli 93,7% planu po zmianach, natomiast z budżetu środków europejskich – 17 380 322 tys. zł, w tym przypadku osiągnięto prawie 100% planu. Dokładnie wydatki wyniosły 99% planu po zmianach.

Wydatki zrealizowane w 2015 r. były w sumie niższe o 2,4%, czyli o 475 443 tys. zł od wydatków poniesionych w 2014 r. Wydatki zrealizowane w części 34 zostały przeznaczone głównie na realizację 16 regionalnych programów operacyjnych zarządzanych przez samorządy województw, w tym na pokrycie kosztów instytucji samorządowych odpowiedzialnych za zarządzanie i wdrażanie poszczególnych regionalnych programów operacyjnych. Wydatki z tytułu RPO zrealizowano w łącznej kwocie w wysokości 9 815 023 tys. zł.

Na projekty infrastrukturalne wdrażane przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych w ramach największego programu dotyczącego infrastruktury, czyli programu Infrastruktura i Środowisko, wydano łącznie 5 157 126 tys. zł. Na wsparcie rozwoju województw Polski Wschodniej, czyli makroregionu i pomoc techniczną dla PARP, pełniącej rolę instytucji pośredniczącej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej w perspektywie 2007-2013 i Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, już w nowej perspektywie 2014-2020, wydano łącznie 2 163 938 tys. zł. Warto także wspomnieć o komponencie regionalnym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, perspektywa 2007-2013 i o pomocy technicznej dla samorządów województw pełniących rolę instytucji pośredniczących. Na ten cel w 2015 r. zostało wydatkowanych łącznie 1 544 770 tys. zł. Na pomoc techniczną Ministerstwa Rozwoju i jednostek podległych oraz na koszty ich funkcjonowania wydano 326 000 tys. zł. Wydatki ministerialne pokryły koszty zarządzania i koordynacji programów, koszty informacji i promocji oraz koszty wymaganych przez Komisję Europejską badań ewaluacyjnych, nabierających coraz większego znaczenia w perspektywie 2014-2020.

W jednostkach podległych, tj. w Centrum Projektów Europejskich oraz w Centrum Unijnych Projektów Transportowych, wydatkowane środki przeznaczono na wsparcie zarządzania i wdrażania poszczególnych programów.

Idąc dalej, chciałbym państwu powiedzieć w kilku zdaniach o wydatkach na wynagrodzenia.

W 2015 r. w części budżetowej 34 zrealizowano wydatki na wynagrodzenia w kwocie 132 981 tys. zł, co stanowi 99,2% planu po zmianach. W ramach projektów pomocy technicznej i kosztów operacyjnych była to kwota 114 407 tys. zł, natomiast koszty funkcjonowania ministerstwa, nieujęte w programach, zamknęły się w kwocie 18 574 tys. zł. Trzeba w tym miejscu jeszcze wspomnieć o wydatkach, które zostały przeznaczone na wynagrodzenia pracowników ministerstwa, ale także Centrum Projektów Europejskich i, wspominanego przeze mnie wcześniej, CUPT. Wynagrodzenia poniesione w ramach projektów pomocy technicznej podlegają w 85% refundacji z budżetu Unii Europejskiej i środków pomocowych państw EFTA. Wydatki poniesione na wynagrodzenia w 2015 r. były o 17% wyższe w porównaniu z rokiem 2014. Wzrost wydatków wynikał m.in. z uwzględniania skutków całorocznych zmian organizacyjnych wprowadzonych w trakcie 2014 r. związanych z przesunięciem do finansowania w części 34 wydatków CUPT i części pracowników ministerstwa z części 39 – Transport.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z dotacjami celowymi to w ustawie budżetowej na 2015 r. w ramach części 34 – Rozwój regionalny nie planowano środków na dotacje celowe z budżetu państwa. W trakcie roku plan został zwiększony do kwoty 4800 tys. zł o środki uruchomione z rezerwy celowej. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na poz. 8 i 45. Przeznaczeniem tych środków były korekty finansowe konieczne ze względu na niedostosowania polskiego prawa do wymogów dyrektyw unijnych w ramach regionalnych programów operacyjnych. Była to kwota niewielka, bo zaledwie 10 tys. zł. Środki wydano

także na dotacje dla miasta Łodzi na przygotowanie dokumentacji związanej z pierwszą fazą ubiegania się tego miasta o zorganizowanie Międzynarodowej Wystawy EXPO w 2022 r., na ten cel wydano 4754 tys. zł. Wydane środki wynosiły 100% planu.

Najwyższa Izba Kontroli, badając wykonanie budżetu za 2015 r. w części 34 – Rozwój regionalny, nie zgłosiła żadnych wniosków pokontrolnych.

Jeżeli chodzi o środki europejskie na finansowanie programów zarządzanych lub koordynowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz sprawy dotyczące rezerwy celowej w poz. 8, to sytuacja przedstawia się następująco. Na 2015 r. zaplanowano dochody z tytułu refundacji poniesionych wydatków z budżetu Unii Europejskiej i EFTA w ramach programów na poziomie 52 982 000 tys. zł, z tego w ramach budżetu państwa 1 270 000 tys. zł, a z budżetu środków europejskich 51 712 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o realizację planowanych dochodów to zamknęła się ona kwotą 44 199 000 tys. zł, co odpowiadało 84% planu. W ramach budżetu państwa osiągnięto dochody w wysokości 1 394 000 tys. zł, a w ramach budżetu środków europejskich – 42 805 000 tys. zł.

Dochody dotyczące refundacji z budżetu Unii Europejskiej i państw EFTA wydatków poniesionych w ramach budżetu państwa na finansowanie projektów i programów ujmowane są w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa oraz w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich. Dysponentem tych części budżetowych jest Minister Finansów.

Wysoka Komisjo, chciałbym w kilku zdaniach przedstawić także wydatki związane z realizacją programów oraz rezerwy celowej z poz. 8.

W ustawie budżetowej na rok 2015 wydatki z tytułu finansowania programów europejskich zostały zaplanowane w łącznej kwocie 59 203 000 tys. zł, z tego w częściach budżetowych – 33 753 000 tys. zł i w rezerwach celowych, w poz. 8, 19, 98 i 99, w kwocie 25 450 000 tys. zł. W ramach rezerwy celowej budżetu państwa w części 83 poz. 8 z przeznaczeniem na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, w ustawie budżetowej na rok 2015, po nowelizacji, planowano 3 985 000 tys. zł, z czego 2 398 000 tys. zł dotyczyło programów zarządzanych i koordynowanych przez Ministra Rozwoju. W ubiegłym roku z tej rezerwy uruchomiono środki w wysokości 1 812 000 tys. zł, procentowo było to 75,5% planu. Faktycznie wydatkowano 1 714 000 tys. zł, co dało łącznie 94,6% uruchomionych środków.

Na koniec roku budżetowego, m.in. w związku z uruchomieniem środków z rezerw celowych, planowane wydatki na programy ujęte w częściach budżetowych dysponentów wzrosły do kwoty 49 603 000 tys. zł i ostatecznie zostały zrealizowane w kwocie 47 772 000 tys. zł, czyli n poziomie 96% planowanych wydatków po zmianach, z tego w ramach budżetu państwa wydano 5 578 000 tys. zł a w ramach środków europejskich – 42 194 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o rezerwę celową w zakresie poz. 45 to warto powiedzieć, że w ustawie budżetowej na 2015 r. w tej rezerwie, czyli na dofinansowanie zadań własnych, zaplanowano środki w wysokości 271 500 tys. zł. W związku z wnioskami zaakceptowanymi przez Ministerstwo Rozwoju, Minister Finansów udzielił z tej rezerwy w 2015 r. zapewnień finansowania na kwotę 97 600 tys. zł z przeznaczeniem na działania z zakresu polityki rozwoju stanowiące zadania własne jednostek samorządu terytorialnego nieujęte w Regionalnym Programie Operacyjnym, o których mowa w art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dofinansowane przedsięwzięcia obejmowały głównie inwestycje szpitalne. Ponadto udzielono zapewnienia finansowania dla Łodzi na przygotowanie dokumentacji do pierwszej fazy procedury ubiegania się o organizację Międzynarodowej Wystawy EXPO 2022.

Szanowni państwo, szczegółowe informacje na temat wykonania budżetu państwa zostały dostarczone członkom Komisji w formie pisemnej.

Z mojej strony to wszystko, dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie ministrze, za obszerne przedstawienie zagadnienia.

O zabranie głosu proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, pana dyrektora Dariusza Łubiana.

Wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Dariusz Łubian:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, obiecuję, że postaram się mówić zwięźle.

Jeśli chodzi o ocenę ogólną to w przypadku części 34 – Rozwój regionalny zastosowaliśmy ocenę opisową. Wynika z niej, że wydatki objęte kontrolą zostały poniesione z zachowaniem zasady gospodarowania środkami publicznymi i, że udało się osiągnąć większość celów zaplanowanych w układzie zadaniowym budżetu. Ocena byłaby pozytywna, gdyby nie jeden błąd w sprawozdaniu Rb-27 o dość dużej wartości. Pozostałe nieprawidłowości miały charakter formalny.

Jeżeli chodzi o badanie ksiąg rachunkowych to nie stwierdziliśmy nieprawidłowości, które miałyby wpływ na sprawozdawczość. Jak już powiedziałem, błędy miały charakter formalny.

Warto zauważyć, że dochody były wyższe o 35% od dochodów osiągniętych w roku poprzednim. Ich źródło to przede wszystkim nieplanowane zwroty niewykorzystanych dotacji oraz odsetki od dotacji i płatności.

Jeżeli chodzi o zaległości w części 34 to osiągnęły one kwotę prawie 1700 tys. zł, jak widać nie jest to wielkość specjalnie duża. Łącznie były one o ponad 500 tys. zł wyższe niż w roku poprzednim, ich wzrost to głównie skutek naliczenia kar umownych.

Odnosząc się do kwestii wydatków budżetu państwa, nie będę powtarzał danych liczbowych podanych przez pana ministra, zaznaczę tylko, że poziom wykonania wydatków wyniósł 93%. Niepełne wykonanie było następstwem opóźnień beneficjentów w realizacji projektów oraz oszczędności poczynionych w wyniku postępowań przetargowych.

Wyprzedzając nieco rozwój sytuacji powiem jeszcze, że nie mieliśmy uwag odnośnie sposobu rozdysponowania środków przeniesionych do części 34 z rezerw celowych. Natomiast, jeśli chodzi o szczegółowe badanie przekazania i rozliczenia dotacji, to zostały nim objęte dotacje na łączną kwotę 328 000 tys. zł. Prawidłowość wykonania wydatków badaliśmy także poprzez ministerstwo na próbie w wysokości 15 000 tys. zł. Wspomniane badania nie wykazały nieprawidłowości.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu środków europejskich to, jak wspomniał pan minister, wykonano 99% planu. Wydatki wyniosły ponad 17 000 000 tys. zł. Warto w tym miejscu odnotować, że ministerstwo bezpośrednio, jako dysponent trzeciego stopnia, wydatkuje tylko niewielką część tej kwoty, w 2015 r. było to zaledwie 100 tys. zł. Pozostałe środki trafiają na realizację płatności w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych.

Jeżeli chodzi o realizację mierników według zadaniowego układu budżetu państwa to, poza jednym wyjątkiem, wszystkie pozostałe zaplanowane mierniki zostały osiągnięte.

Jeśli chodzi o zobowiązania wymagalne w budżecie środków europejskich to takowych nie stwierdziliśmy na koniec 2015 r.

W kwestii przestrzegania limitów na wynagrodzenia bezosobowe stwierdziliśmy, że były one dochowane a, jeżeli chodzi o realizację programów finansowanych ze środków europejskich, to tytułem przypomnienia podam, że Ministerstwo Rozwoju pełniło rolę instytucji zarządzającej pięcioma krajowymi programami operacyjnymi i koordynowało realizację 16 regionalnych programów operacyjnych. Mówię oczywiście o starej perspektywie 2007-2013. Na realizację programów starej perspektywy wydano 96,3% planowanych środków. Nie mamy uwag do działań Ministra Rozwoju przy podziale rezerw celowych, czyli przy opiniowaniu przekazania środków z rezerw celowych przez Ministra Finansów.

Jeśli chodzi o stan zaawansowania starej perspektywy finansowej 2007-2013 to do końca 2015 r. certyfikowano do Komisji Europejskiej, czyli zadeklarowano do refundacji jako wydatki prawidłowe, środki stanowiące prawie 93% alokacji na lata 2007-2013. Do końca 2015 r. Komisja Europejska zrefundowała prawie 86% alokacji. Do certyfikacji

pozostała jeszcze kwota nieco ponad 4 000 000 tys. euro. Nastąpi to prawdopodobnie do połowy bieżącego roku.

Kilka zadań na temat wykonania założeń z planu wydatkowania środków unijnych w 2015 r.

W przypadku dwóch krajowych programów operacyjnych, tj. programu Innowacyjna Gospodarka i programu Kapitał Ludzki oraz w przypadku pięciu regionalnych programów operacyjnych, założone cele nie zostały w pełni osiągnięte i dlatego certyfikowanie części wydatków nastąpi dopiero w roku bieżącym. Przyczyn takiego stanu rzeczy było kilka. Przede wszystkim złożone procedury rozliczania oraz oszczędności w wydatkach, co powodowało konieczność poszukiwania nowych wydatków w celu certyfikacji pełnej kwoty. W grę wchodziło także naliczanie kar umownych, co w efekcie pomniejszało kwoty płatności, o które można wnioskować do Komisji Europejskiej tytułem refundacji. NIK pozytywnie ocenia fakt, że Rada Ministrów, na wniosek ministra rozwoju, wdrożyła plan naprawczy zmierzający do pełnego wykorzystania środków ze starej perspektywy 2007-2013.

Jeżeli chodzi o nową perspektywę finansową na lata 2014-2020 to zauważamy opóźnienia w rozpoczęciu wdrażania programów, opóźnienia wynoszą od 6 do 9 miesięcy w porównaniu do rozpoczęcia wdrażania starej perspektywy. Dotychczas ze środków dostępnych na nową perspektywę do Komisji Europejskiej zgłoszono zaledwie 1 880 000 tys. zł, czyli zaledwie 0,6% alokacji na lata 2014-2020.

NIK odnotowała, że rząd przyjął plan działań na rzecz zwiększenia efektywności realizacji programu na lata 2014-2020. Działania proefektywnościowe oceniamy pozytywnie, ale podkreślamy konieczność konsekwentnego i terminowego egzekwowania zadań wyznaczonych we wspomnianym planie działań na rzecz zwiększenia wykorzystania środków przewidzianych na nową perspektywę finansową.

To wszystko z mojej stronie, w bardzo skondensowanej formie.

Jeśli Wysoka Komisja będzie miała jakieś pytania to jestem gotowy, wraz ze współpracownikami, na udzielenie odpowiedzi.

Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję przedstawicielowi Najwyższej Izby Kontroli.

O zabranie głosu proszę posła koreferenta, pana Ireneusza Zyskę. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Ireneusz Zyska (WiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, szanowni państwo, przed chwilą wysłuchaliśmy szczegółowego sprawozdania z wykonania budżetu. Mieliśmy okazję poznać konkretne kwoty i procenty, jeżeli chodzi o wydatki, oraz wysłuchaliśmy informacji na temat poszczególnych programów zarządzanych i koordynowanych przez resort rozwoju. Nie będę tych wielkości teraz powtarzać.

Zgadzam się także z opinią przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, jeśli idzie o osiągnięcie założonych celów w realizacji tej części budżetu. Warto podkreślić, że ujemne zjawiska zdiagnozowane przez NIK w trakcie kontroli tej części budżetowej zostały usunięte. Złożono stosowne korekty do księgowań i treści rocznych sprawozdań za 2015 r., które wyeliminowały stwierdzone błędy.

Zupełnie na marginesie całej sprawy można by jedynie zwrócić uwagę na celowość wydatkowania pewnych środków, zilustruję to twierdzenie konkretnym przykładem. Nie odnosi się to do wykonania budżetu, bo jak powiedziałem, zasługuje ono na pozytywną ocenę, ale jest to tzw. przykład z życia. Chodzi o środki wydawane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój, w ramach którego wydatkowane są m.in. środki na finansowanie programów szkoleniowych adresowanych do wojewódzkich urzędów pracy. Spotkałem się z taką oto praktyką, że na 100% przeszkolonych osób poszukujących pracy (chodzi o mężczyzn w wieku produkcyjnym) 90% spośród nich skorzystało ze szkolenia dającego uprawnienia do obsługi wózka widłowego.

Pytanie, generalnie rzecz biorąc, jest takie: czy ministerstwo w jakikolwiek sposób nadzoruje i planuje wydatkowanie tych środków, czy ich wydatkowanie jest związane tylko z zapewnieniem finansowania firm, które prowadzą tego rodzaju szkolenia?

Moim zdaniem, wydatkowanie środków powinno być ściśle skorelowane z potrzebami rynku pracy na danym terenie a nie sprowadzać się do produkowania rzeszy ludzi uprawnionych do obsługi wózka widłowego, w liczbie nieadekwatnej do potrzeb.

Wysoka Komisjo, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem Ministerstwa Rozwoju i opinią Najwyższej Izby Kontroli pozytywnie oceniam wykonanie tej części budżetowej. W związku z tym wnoszę o przyjęcie przedłożonego sprawozdania.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie pośle.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań posłanek lub panów posłów chciałby zadać pytanie? Nie ma chętnych do udziału w dyskusji. Widzę pełną zgodność stanowisk posłów.

Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, stwierdzę, że Komisja przyjęła pozytywną opinię do wykonania tej części budżetowej. Sprzeciwu nie słyszę, dziękuję.

Komisja przyjęła opinię pozytywną o wykonaniu budżetu państwa za rok 2015 w części 34.

Przystępujmy do rozpatrzenia pozostałych części budżetu. Kolejna to część budżetowa 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, z wyłączeniem subwencji oświatowej.

O zabranie głosu proszę panią minister Hannę Majszczyk, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Hanna Majszczyk:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego zaplanowano w 2015 r. w wysokości 51 343 320 tys. zł, wykonanie wyniosło 100%. Podana przeze mnie przed chwilą kwota obejmuje także subwencję oświatową, która w zdecydowanej części konsumuje subwencję ogólną. Wynika to z faktu, że część oświatowa subwencji to 40 376 952 tys. zł, ale to nie ona stanowi teraz przedmiot mojego wystąpienia.

Szanowni państwo, subwencja ogólna, poza częścią oświatową, składa się z części wyrównawczej dla gmin, powiatów i województw oraz z części równoważącej dla gmin i powiatów i części regionalnej dla województw. Dwie ostatnie części subwencji, czyli równoważąca dla gmin i powiatów oraz regionalna dla województw, pochodzą z wpłat innych jednostek danej kategorii samorządowej, tzn. gmin lub powiatów, w których średnia dochodów na jednego mieszkańca jest wyższa od średniej krajowej w danej grupie jednostek samorządu terytorialnego.

W tej chwili odniosę się po kolei do poszczególnych subwencji.

Jeżeli chodzi o subwencję ogólną dla gmin to jej część wyrównawcza została zaplanowana i wykonana w 100% w łącznej kwocie 6 189 444 tys. zł. Ta subwencja składa się z dwóch części: z kwoty podstawowej i z kwoty uzupełniającej. Jeśli chodzi o kwotę podstawową to podstawę do ustalenia jej wysokości stanowiły dane ze sprawozdań z wykonania podstawowych dochodów gmin za 2013 r. Kwotę podstawową otrzymywały te gminy, w których dochód na jednego mieszkańca był niższy od 92% średniego dochodu na jednego mieszkańca w całym kraju. Wysokość kwoty uzupełniającej była uzależniona od gęstości zaludnienia w gminie w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju. Parametry podziału na część podstawową i uzupełniającą wynikają wprost z ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Co do zasady, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin była przekazywana w dwunastu miesięcznych ratach. Gminom wiejskim przekazano łącznie 3 965 951 tys. zł, gminom miejskim – 335 821 tys. zł a gminom wiejsko-miejskim – 1 740 324 tys. zł. Jeśli chodzi o liczbę podmiotów, które otrzymały subwencję wyrównawczą, to były w sumie 2124 gminy. Część podstawowa przypadła 1840 gminom a część uzupełniająca – 1765 gminom. Podane liczby nie dają sumy 2124, ale wynika to z faktu, że niektóre gminy otrzymywały zarówno jedną, jak i drugą część subwencji.

Gminy otrzymały także część równoważącą subwencji ogólnej. W ustawie budżetowej na 2015 r. zaplanowano ją w wysokości 510 899 tys. zł. Jak powiedziałam na wstępie, część równoważąca subwencji ogólnej pochodzi z wpłat innych jednostek, w tym przypadku innych gmin. Zgodnie z obowiązującą ustawą są to jednostki, których wskaźnik dochodów podatkowych jest wyższy od 150% analogicznego wskaźnika obliczanego łącznie dla wszystkich gmin w kraju. Podział części równoważącej subwencji ogólnej w 2015 r. został przeprowadzony ściśle według kryteriów i zasad wynikających z ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Część równoważąca została przekazana 1409 gminom.

Proszę państwa, jeśli chodzi o gminy to mamy jeszcze tzw. część rekompensującą subwencji ogólnej. Wynika ona z ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. W 2015 r. została ona zaplanowana w wysokości 13 709 tys. zł i przeznaczono ją na wyrównywanie ubytku dochodów wynikających ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli, budynków zajętych na prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę na podstawie zmienionego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych. W sumie, środki z tego tytułu przekazano 19 gminom.

Jeśli chodzi o subwencję ogólną dla powiatów to również mamy część wyrównawczą, pochodzącą z budżetu państwa, podobnie jak w przypadku subwencji dla gmin oraz część równoważącą. Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów została zaplanowana w ustawie na 2015 r. w kwocie 1 581 742 tys. zł i była wyższa o 1,8% od analogicznej kwoty na rok 2014. W przypadku powiatów, podobnie jak to było w przypadku gmin, subwencja wyrównawcza składa się z kwoty podstawowej i z kwoty uzupełniającej. Kwota podstawowa została rozdzielona pomiędzy 299 powiatów. Otrzymały ją powiaty, w których wskaźnik dochodów podatkowych z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego na jednego mieszkańca w powiecie jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego do 90% różnicy pomiędzy średnim dochodem podatkowym na jednego mieszkańca kraju a dochodem na jednego mieszkańca powiatu było przekazywane konkretnym powiatom. W sumie, jak już powiedziałam, kwotę podstawową subwencji wyrównawczej otrzymało 299 powiatów.

Jeśli chodzi o kwotę uzupełniającą to przekazano ją 217 powiatom, w sumie część wyrównawczą subwencji ogólnej otrzymało 310 powiatów. Niektóre otrzymały zarówno kwotę podstawową jak i kwotę wyrównawczą. Kwota uzupełniająca zależała od wskaźnika bezrobocia, o którym mowa w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Oprócz części wyrównawczej pochodzącej z budżetu państwa, powiaty otrzymują także część równoważącą subwencji ogólnej. Pochodzi ona z wpłat jednostek uzyskujących dochody na jednego mieszkańca wyższe niż średnia krajowa. W 2015 r. część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów została zaplanowana w wysokości 1 061 806 tys. zł i była niższa o 1,6% w stosunku do roku 2014. Kwota subwencji została podzielona zgodnie z ustawą o dochodach jednostek, ściśle według reguł, które zapisano wprost w ustawie. Kryteria podziału części równoważącej to m.in. istnienie urzędu pracy na terenie powiatu, długość dróg powiatowych itd. Są to, jak wspomniałam, kryteria zapisane w ustawie wprost i nie mają one charakteru uznaniowego. W sumie, część równoważącą subwencji ogólnej otrzymało 380 powiatów.

Jeżeli chodzi o województwa to subwencja ogólna dla województwa składa się również z dwóch części: z części wyrównawczej subwencji i z części regionalnej subwencji. Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw została zaplanowana w 2015 r. w kwocie 948 895 tys. zł i była niższa o 22,1% w porównaniu do analogicznej kwoty na rok 2014. Ta część subwencji składa się, podobnie jak w przypadku gmin i powiatów, z dwóch elementów: z kwoty podstawowej i z kwoty uzupełniającej. Kwota podstawowa jest wyliczana zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o podatku dochodowym. Kwota podstawowa subwencji przypadła do podziału na 13 województw a jeśli chodzi o kwotę uzupełniającą, beneficjentami było 11 województw. Niektóre województwa otrzymały zarówno kwotę podstawową, jak i kwotę uzupełniającą. Przyznanie kwoty uzupełniającej zależy od liczby mieszkańców w województwie. Wielkością graniczną decydującą

o przyznaniu danej kwoty subwencji jest liczba 3 milionów mieszkańców. Na terenie województwa nie może mieszkać więcej osób. W sumie, część wyrównawczą subwencji ogólnej otrzymało 14 województw.

W przypadku województw, podobnie jak w przypadkach gmin i powiatów, mamy jeszcze drugą część subwencji, nazywa się ona częścią regionalną subwencji dla województw. Środki pochodzą z wpłat województw, w których wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest wyższy od 125% wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca wszystkich województw. W 2015 r. część regionalna subwencji ogólnej dla województw została zaplanowana w wysokości 323 874 tys. zł. Wykonanie wyniosło 100%.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego mamy jeszcze rezerwy celowe. Jedna z nich to tzw. rezerwa drogowa. Na 2015 r. była ona planowana w wysokości 335 999 tys. zł. Także i w tym przypadku ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa wprost kryteria decydujące o podziale rezerwy. Dzielona jest ona na inwestycje na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich, przeznacza się ją na utrzymanie rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę oraz na remont, utrzymanie, ochronę i zarządzanie drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu. W 2015 r. z tej rezerwy skorzystało 140 jednostek, w tym: 92 powiaty, 18 miast na prawach powiatu na dofinansowanie inwestycji drogowych oraz 17 miast na prawach powiatu na dofinansowanie zarządzania i ochrony dróg, a także 13 województw.

Z mojej strony to na razie wszystko.

Jeżeli będą jakieś pytania to udzielimy oczekiwanych informacji.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo dziękuję, pani minister.

O zabranie głosu proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Proszę bardzo, panie dyrektorze.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Łubian:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Jeżeli chodzi o ocenę ogólną wykonania budżetu w części budżetowej 82 – Subwencje ogólne, to jest ona pozytywna. Dochody i wydatki zaplanowano rzetelnie i zrealizowano z zachowaniem zasad gospodarowania środkami określonymi w ustawi o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sprawozdawczość budżetową. Sprawozdania były sporządzane terminowo. Badanie ksiąg wykazało wprawdzie, iż w dokumentacji polityki rachunkowości nierzetelnie opisano niektóre konta, ale wprowadzono od razu korektę, jeszcze w styczniu 2016 r. Jeśli chodzi o stwierdzone nieprawidłowości to dotyczyły one braku ciągłości zapisów w dzienniku księgowań, miały one jednak charakter formalny i nie wpłynęły na wiarygodność ksiąg.

Jeśli chodzi o kwestię dochodów budżetowych to chcę zwrócić państwa uwagą na fakt, iż jednym ze źródeł dochodów były zwroty nienależnie pobranych części subwencji oświatowej i wyrównawczej. Odnosiło się to do kwoty 79 513 tys. zł, która została nienależnie pobrana w latach ubiegłych. Poza tym Ministerstwo Finansów wydało dużą ilość decyzji o zwrocie, zwłaszcza jeśli chodzi o subwencję oświatową. Takich decyzji było 307 i opiewały one na kwotę 110 793 tys. zł. Należy w tym miejscu podkreślić, że decyzje Ministra Finansów stanowiły reakcję na pisma z Ministerstwa Edukacji Narodowej, które wskazywało błędy popełnione przez jednostki samorządu w naliczaniu należnych kwot subwencji.

Jeżeli chodzi o badanie prawidłowości pobierania dochodów to nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Mamy tylko jedną małą uwagę a mianowicie konieczna byłaby chyba poprawa współpracy Ministra Finansów z Ministerstwem Edukacji Narodowej w celu skrócenia okresu weryfikacji nienależnie uzyskanych kwot subwencji oświatowej. W niektórych przypadkach, na szczęście nielicznych, wspomniana weryfikacja trwała bowiem od dwóch do trzech lat, zanim została wydana decyzja Ministra Finansów

o zwrocie nienależnie pobranej subwencji. Naszym zdaniem, taka praktyka zwiększa ryzyko przedawnienia roszczeń a to oznacza, że danej kwoty nie będzie można już odzyskać na rzecz budżetu państwa.

Jeśli chodzi o należności to Minister Finansów podejmował w tym zakresie wszystkie działania przewidziane przez prawo w celu ich odzyskania. Zaległości na koniec 2015 r. wyniosły 16 782 tys. zł i były niższe niż w roku poprzednim o prawie 328 000 tys. zł, ale ta ogromna różnica wynika ze sposobu ewidencjonowania. Główna część zaległości to zaległe wpłaty od województwa mazowieckiego na kwotę 278 000 tys. zł. Nadal trwało postępowanie sądowo-administracyjne i dlatego w minionym roku ta kwota nie została wykazana jako zaległość a jedynie – jako zwykła należność.

Wydatki w części budżetowej 82 były realizowane prawidłowo. Minister Finansów, z zachowaniem terminów przewidzianych prawem, informował jednostki samorządu terytorialnego o przysługujących im kwotach subwencji. Raty subwencji przekazywano terminowo i we właściwej wysokości. Jeśli chodzi o rezerwy na uzupełnienie subwencji ogólnej, o których mówił wcześniej przedstawiciel Ministerstwa Finansów to, w naszej ocenie, zostały one rozdysponowane w prawidłowy sposób. Należy zaznaczyć, że na koniec 2015 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Jeśli chodzi o część oświatową subwencji, to…

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Przepraszam, panie dyrektorze, ale część oświatowa jest wyłączona, ona nie znajduje się w kompetencjach naszej Komisji.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Łubian:

Rozumiem, w tej sytuacji pozostaje mi tylko podziękować za uwagę.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze.

O zabranie głosu proszę teraz posła koreferenta. Do tej części budżetowej koreferentem jest poseł Waldy Dzikowski. Proszę, panie pośle.

Poseł Waldy Dzikowski (PO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, w związku z wcześniejszym dostarczeniem członkom Komisji druków obydwu sprawozdań oraz w związku z dość szczegółowym przedstawieniem problematyki przez panią minister i przedstawiciela NIK, mój koreferat ograniczy się dosłownie do kilku zdań.

Część budżetowa 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego była wykonywana przez samorządowe piony finansowe w zakresie wydatków i dochodów. Jeśli chodzi o dochody, to były nimi wpłaty budżetów gmin a, w przypadku wydatków, mamy na myśli odpowiednie części subwencji ogólnej. Jeśli chodzi o dochody to wykonano je na poziomie 102% a wydatki w 100%. Sprawozdania roczne były wykonane rzetelnie i prawidłowo. Podobnie, jeśli chodzi o kontrolę.

Jedyne zastrzeżenie, o którym powiedział pan dyrektor z NIK, odnosiło się do dziennika księgowania. Zauważono brak ciągłości, ale już w trakcie kontroli wspomniane uchybienie zostało usunięte. Pewne niedociągnięcia wystąpiły również ze względu na zmianę systemu, który będzie wdrażany w 2016 r.

Panie przewodniczący, wnoszę, żeby Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej przedstawiła bardzo pozytywną opinię dla Komisji Finansów w zakresie wykonania części budżetowej 82.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo dziękuję posłowi koreferentowi.

Otwieram dyskusję. Kto z pań posłanek i panów posłów chciałby zabrać głos albo zadać pytanie dotyczące części budżetowej 82? Nie widzę zgłoszeń. W tej sytuacji, jeżeli nie usłyszę sprzeciwu stwierdzę, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Sprzeciwu nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię na temat wykonania budżetu państwa za rok 2015 w części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przechodzimy do rozpatrzenia kolejnej części budżetowej. Jest to część 83 – Rezerwy celowe.

O zabranie głosu i przedstawienie wykonania rezerw celowych w poz. 4, 18 i 23 proszę przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Dariusz Atłas:

Dariusz Atłas, zastępca dyrektora Departamentu Budżetu MSWiA.

Rezerwa w zakresie poz. 4 była przeznaczona na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym kontynuację zadań wynikających z uchwały uchylającej „Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły". Rezerwa została zaplanowana w wysokości 1 075 000 tys. zł w związku z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez ministra administracji i cyfryzacji. Rezerwę rozdysponowano w kwocie 1 030 483 tys. zł, czyli ok. 96% planu.

Środki na cel wskazany w nazwie rezerwy rozdysponowano w grupie wydatków bieżących w wysokości 309 904 tys. zł i wydatków majątkowych w kwocie 720 579 tys. zł. Głównie zostały one przeznaczone na sfinansowanie lub dofinansowanie usuwania klęsk żywiołowych w infrastrukturze komunalnej jednostek samorządu terytorialnego. Na ten cel przeznaczono 475 296 tys. zł. Środki wykorzystano na przebudowę, odbudowę i remonty dróg gminnych i powiatowych – 388 963 tys. zł, na remont Mostu Łazienkowskiego w Warszawie – 50 112 tys. zł oraz na realizację zadań związanych z opracowaniem dokumentacji projektowej i wykonaniem właściwych robót na trzech obiektach mostowych w województwie małopolskim – 230 tys. zł. Oprócz tego wydatkowano środki na realizację zadań związanych z implementacją „Projektu ochrony przeciwpożarowej w dorzeczu rzeki Odry" realizowanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu oraz Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu w łącznej kwocie 265 226 tys. zł. Na usuwanie szkód powodziowych w urządzeniach melioracji wodnych podstawowych, w korytach cieków istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa wydano 119 452 tys. zł, na usuwanie skutków osuwiskowych ruchów ziemi lub przeciwdziałanie tym zdarzeniom przeznaczono 49 613 tys. zł a na zadania związane z usuwaniem skutków i przeciwdziałaniem powodzi polegającym m.in. na przywróceniu funkcjonalności urządzeń ochrony przeciwpowodziowej wydano łącznie 46 166 tys. zł. Poza tym, z rezerwy dokonano wypłaty zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej na kwotę 13 971 tys. zł a na doposażenie techniczne jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej w materiały i sprzęt niezbędny do prowadzenia akcji ratowniczych – 7894 tys. zł. Na zadania polegające na zabezpieczeniu przed erozją wąwozów lessowych w ciągach dróg gminnych i powiatowych – 6490 tys. zł, na zadania wynikające z postanowień ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi – 1061 tys. zł, na wydatki gmin Szczyrk i Koniecpol związanych z dowozem wody, w tym koszty paliwa, wody, wynajmu sprzętu, usług przewozowych oraz ekwiwalentów dla strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej – 373 tys. zł, na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze komunalnej jednostek samorządu terytorialnego – 181 tys. zł, a na dopłatę do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na usuwanie skutków powodzi – 123 tys. zł.

Pozostałość środków w rezerwie wyniosła 44 517 tys. zł.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo dziękuję.

O zabranie głosu proszę przedstawiciela Ministerstwa Finansów panią minister Hannę Majszczyk. Pani minister przedstawi wykorzystanie rezerw w poz. 8, 27, 32, 42, 45, 47 i 51.

Podsekretarz stanu w MF Hanna Majszczyk:

Panie przewodniczący, oczywiście mogę jeszcze raz pewne rzeczy powtórzyć, ale – o ile się nie mylę – pan minister Hamryszczak z resortu rozwoju przedstawił już rezerwę z poz. 8.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Rzeczywiście, słuszna uwaga, proszę pominąć poz. 8.

Podsekretarz stanu w MF Hanna Majszczyk:

Szanowni państwo, jeśli chodzi o rezerwę w poz. 27 to miała ona wysokość 200 000 tys. zł i była przeznaczona na realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

W tym miejscu pragnę zauważyć, że pomoc w zakresie dożywiania to, co do zasady, zadania własne jednostek samorządu terytorialnego. Środki z budżetu państwa jedynie uzupełniają kwoty przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego. W sumie na ten cel w budżecie na 2015 r. zaplanowano 550 000 tys. zł, czyli dokładnie tyle samo, ile w 2014 r., przy czym w rezerwie była to kwota 200 000 tys. zł, którą w całości przeznaczono na cele, dla realizacji których utworzono tę rezerwę. Pieniądze, za pośrednictwem wojewodów jako dysponentów przekazujących środki, trafiły w całości do jednostek samorządu z przeznaczeniem na uzupełnienie wydatków związanych z zakupem posiłków lub żywności. Chodziło oczywiście o dożywianie dzieci.

Jeśli chodzi o rezerwę z poz. 32, to była ona przeznaczona na zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwatach przyrody oraz w związku ze zwolnieniem z podatków: rolnego, od nieruchomości i leśnego przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego a także na uzupełnienie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych. Rezerwa ta została zaplanowana w wysokości 9500 tys. zł. W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej kwota ta została zmniejszona do poziomu 7386 tys. zł. Wynikało to z faktu, że nowela budżetu miała miejsce w grudniu, czyli już po terminie, kiedy rezerwa mogła być uruchomiona. Zgodnie z przepisami, rezerwy celowe są uruchamiane do 15 października. Kwota zapisana po nowelizacji została wykorzystana w wysokości 7384 tys. zł, czyli niemal w 100%, bo bez 2 tys. zł. Tyle pozostało po nowelizacji budżetowej.

Jak wspomniałam na początku, w ramach tej rezerwy środki przeznaczono m.in. na zwrot utraconych dochodów gminom, na terenie których znajdują nieruchomości korzystające z różnego rodzaju zwolnień.

Jeżeli chodzi o rezerwę z poz. 42 to zaplanowano ją w wysokości 3500 tys. zł z przeznaczeniem na środki dla samorządowych kolegiów odwoławczych. Rezerwę utworzono z inicjatywy Ministra Finansów. Środki, w pełnej wysokości, trafiły do 49 samorządowych kolegiów odwoławczych m.in. z przeznaczeniem na regulację wynagrodzeń osobowych, w kwocie 2000 tys. zł, na uzupełnienie pozostałych wydatków bieżących, w kwocie 830 tys. zł, oraz na uzupełnienie wydatków na wynagrodzenia bezosobowe pracowników kolegiów, w tym głównie pozaetatowych członków kolegium, w kwocie 670 tys. zł.

Rezerwa w zakresie poz. 47 obejmuje środki na uzupełnienie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych, w tym związanych z „odmiejscowieniem" niektórych czynności. Na ten cel zaplanowano w pierwotnej wersji ustawy budżetowej kwotę 163 500 tys. zł. W wyniku nowelizacji została ona zmniejszona do kwoty 40 368 tys. zł.

Podobnie jak w przypadku wcześniejszej rezerwy, którą omawiałam a która została zmniejszona przy okazji noweli budżetowej, również w tym przypadku zmniejszenie kwoty wynikało z faktu, że do czasu, kiedy można uruchamiać rezerwy celowe, tzn. do 15 października, nie zgłoszono zapotrzebowania na wyższe kwoty. Po nowelizacji rezerwę rozdysponowano w wysokości 40 367 tys. zł, a więc praktycznie w 100%, pozostał jedynie 1 tys. zł. Rezerwa była przeznaczona dla tych jednostek, które musiały ponieść koszty realizacji zadań z zakresu administracji rządowej. Chodziło o jednostki, które rozliczyły zadania z zakresu administracji rządowej u poszczególnych jednostek realizujących a ich wielkość była wyższa niż pierwotnie planowano. Jak wskazywała nazwa rezerwy, wią-

zało się to z odmiejscowieniem realizacji niektórych zdań. Powodowało to przesunięcie środków na terenie kraju pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dlatego środki musiały się znaleźć w rezerwie a nie bezpośrednio w budżetach poszczególnych wojewodów.

I wreszcie rezerwa z poz. 51, czyli zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2014 r. Została on zaplanowana w wysokości 98 000 tys. zł. Była to pełna wysokość wynikająca z ustawy o funduszu sołeckim. Jak państwo pamiętacie, ustawa ta określała maksymalny limit wydatków w danym roku, podobnie zresztą jak szereg innych ustaw wprowadzanych po 2011 r. Zgodnie z art. 50 ustawy o finansach, jeżeli realizacja ustaw powoduje dodatkowe wydatki z budżetu państwa, muszą mieć one określony maksymalny limit wydatków oraz mechanizmy korygujące.

W wyniku nowelizacji rezerwa została nieznacznie pomniejszona, do kwoty 97 217 tys. zł. Rezerwę rozdysponowano praktycznie w 100%, bo w wysokości 97 216 tys. zł. Środki z tej rezerwy zostały rozdysponowane zgodnie z wnioskami wojewodów, które odzwierciedlały potrzeby poszczególnych gmin realizujących zadania, czy też przystępujących do funduszu sołeckiego i dlatego korzystających z dofinansowania ze środków z budżetu państwa. W wyniku decyzji Komisji Finansów Publicznych nastąpiła zmiana przeznaczenia części środków tej rezerwy. Na posiedzeniu w dniu 8 października 2015 r. kwotę 6950 tys. zł przeznaczono na realizację przez Agencję Rynku Rolnego mechanizmu dopłaty do materiału siewnego.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, pani minister.

O zabranie głosu proszę posła Jacka Protasa, koreferenta do tej części budżetowej. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jacek Protas (PO):

Szanowni państwo, rezerwy budżetowe są z założenia dość specyficzną częścią każdego budżetu. Doświadczenie pokazuje także, że oszacowanie wielkości rezerw jest rzeczą trudną, ponieważ, jak widzieliśmy na podanych przykładach, przynajmniej w kilku przypadkach potencjalni beneficjenci w ogóle nie wnosili o ich uruchomienie. Zwracam na to uwagę Wysokiej Komisji.

Do zasadności wydatkowania środków z rezerw i do sposobu ich rozliczania nie mam najmniejszych uwag. Moim zdaniem, wszystko zostało przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami. Nieco humorystycznie powiem jedynie, że jeśli rezerwa została wykorzystana w 100%, to oznacza, że – albo była za nisko skalkulowana jej wielkość, albo mieliśmy do czynienia z genialnym planowaniem. Z praktyki wiem, że rezerwy z reguły nie są wykorzystywane w 100%. Ze sprawozdania wynika, że w wielu przypadkach wydatkowano 100% środków z rezerw. Zawsze rodzi się w takich sytuacjach pytanie, czy ich wielkość zaspokoiła zgłoszone potrzeby, czy nie? To pytanie proszę jednak potraktować z przymrużeniem oka. Nie oczekuję, że usłyszę na nie odpowiedź.

Wysoka Komisjo, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie wydatkowania rezerw celowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie pośle.

Otwieram dyskusję. Czy są chętni do zabrania głosu? Kto z pań posłanek i panów posłów chciałby zadać pytanie? Nie widzę zgłoszeń. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię do tej części budżetowej. Nie słyszę sprzeciwu.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię do sprawozdania z wykorzystania rezerw celowych zawartych w budżecie państwa za rok 2015.

Przechodzimy do rozpatrzenia kolejnej części budżetowej. Jest to część 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę oraz działu 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Finansów, panią minister Hannę Majszczyk.

Podsekretarz stanu w MF Hanna Majszczyk:

Panie przewodniczący, jeżeli wyrazi pan zgodę, chciałabym upoważnić do zabrania głosu w tej części panią dyrektor Milewską. Pani dyrektor przedstawi sprawozdanie z wykonania budżetu w obydwu wymienionych działach.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo proszę, pani dyrektor.

Zastępca dyrektora Departamentu Finansowania Strefy Gospodarczej MF Elżbieta Milewska:

Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w dziale 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę w ustawie budżetowej nie zaplanowano żadnych wydatków. Jednak, w wyniku uruchomienia środków z rezerwy celowej zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2015 w części 83 poz. 4, plan w tym dziale został zwiększony o kwotę 6919 tys. zł. Ostatecznie wydatkowano środki w kwocie 6782 tys. zł, co stanowiło 98% planu po zmianach.

Wykonanie wydatków w stosunku do 2014 r. stanowiło 381,9% i wiąże się to z uzyskaniem większych środków z rezerwy celowej na realizację zadań inwestycyjnych prowadzonych w ramach budżetu wojewody małopolskiego. Plan wydatków bieżących wynosił 440 tys. zł. Środki przeznaczono dla gminy Wiśniowa na remont ujęcia wody, dla gminy Żegocina na remont stacji filtrów powolnych i dla gmin Szczyrk i Koniecpol na pokrycie kosztów związanych bezpośrednio z dowozem wody, w tym paliwa, wody, wynajmu sprzętu i usług przewozowych.

Wydatki majątkowe w tym dziale wykonano w kwocie 6478 tys. zł. Środki zostały wydane w całości przez miasto Mszana Dolna na zadania związane z przeniesieniem ujęcia wody pitnej wraz z infrastrukturą oraz przez gminę Jodłownik na zadanie polegające na przeniesieniu zbiornika wodociągowego poza obszar osuwiska. To wszystkie informacje na temat działu 400.

Przechodząc do działu 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, należy powiedzieć, że dochody w tym dziale zaplanowano w kwocie 11 746 tys. zł. Wykonanie zamknęło się kwotą 9086 tys. zł, czyli wyniosło 77,2% planu. Niższe niż planowano wykonanie dochodów wynika przede wszystkim ze zmiany ustawy o bateriach i akumulatorach. Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami, wpływy z opłat za wprowadzanie do obrotu baterii i akumulatorów, stanowiące dotychczas dochody budżetu państwa, przekazywane są obecnie na rachunek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej…

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo przepraszam, pani dyrektor.

Uprzejmie proszę państwa posłów z końca sali o nieprzeszkadzanie w obradach.

Proszę kontynuować.

Zastępca dyrektora departamentu MF Elżbieta Milewska:

Źródłami dochodów w tym dziale były głównie wpływy z usług świadczonych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska. Wyniosły one 5976 tys. zł. Prócz tego odnotowano wpływy z tytułu grzywien i innych kar w wysokości 1695 tys. zł.

Jeśli chodzi o wydatki w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska to, w ustawie o zmianie ustawy budżetowej na 2015 r., plan wydatków został określony ogółem w wysokości 142 294 tys. zł, z czego wydatki bieżące miały wynieść 138 307 tys. zł, wydatki majątkowe – 3465 tys. zł a na wydatki związane ze współfinansowaniem projektów z udziałem środków Unii Europejskiej przeznaczono 522 tys. zł. W toku realizacji budżetu plan ten został zwiększony i wyniósł ogółem 193 384 tys. zł. Wydatki zrealizowane w tym dziale w 2015 r. zamknęły się w kwocie 192 078 tys. zł. Wydatki bieżące zrealizowane w wysokości 157 026 tys. zł przeznaczone były głównie na działalności inspekcji ochrony środowiska – 153 632 tys. zł. Na usuwanie skutków klęsk żywiołowych wydatkowano 2648 tys. zł. Oprócz tego wydatkowano środki na gospodarkę odpadami, na ochronę powietrza atmosferycznego oraz na zmniejszenie hałasu i wibracji.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 35 052 tys. zł, przede wszystkim były one przeznaczone dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska – 24 481 tys. zł, dla jednostek samorządu terytorialnego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 9623 tys. zł. Ponadto, gmina Prudnik otrzymała środki na realizację zadania polegającego na dostosowaniu dwóch hal poprodukcyjnych na potrzeby inkubatora przedsiębiorczości w wysokości 941 tys. zł.

W dziale 900 zaplanowano także dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami. Na 2015 r. zaplanowano na ten cel kwotę 989 tys. zł Środki te zostały w całości zaplanowane na realizację wydatków bieżących. Wydatkowano je na realizację zadań w zakresie gospodarowania odpadami, na opracowanie programów mających na celu ochronę powietrza i klimatu, na opracowanie programów ochrony środowiska i na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Jeśli chodzi o wynagrodzenia zaplanowane w tym dziale to w budżetach wojewodów zaplanowano wynagrodzenia w łącznej kwocie 92 367 tys. zł, z tego na wynagrodzenia osobowe 85 951 tys. zł a na dodatkowe wynagrodzenia roczne – 6416 tys. zł. Podane kwoty przeznaczono na wypłatę wynagrodzeń dla członków korpusu Służby Cywilnej, w wysokości 83 766 tys. zł oraz osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń, w wysokości 8601 tys. zł.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję pani dyrektor. O zabranie głosu proszę posła koreferenta, pana przewodniczącego Jacka Protasa.

Poseł Jacek Protas (PO):

Szanowni państwo, jeśli chodzi o dział 400 to nie mam, oczywiście, żadnych uwag ani komentarzy. Jeśli natomiast spojrzymy na dział 900, zauważymy, iż dochody zostały zrealizowane na poziomie 77%, ale wyjaśnienie tej kwestii zostało już przedstawione. Wiadomo, że jest to wynik wprowadzenia w międzyczasie nowej regulacji prawnej. Z tej przyczyny dochody nie zostały zrealizowane gdzieś w okolicach 100%.

Jeżeli chodzi o wydatki w części dotyczącej gospodarki komunalnej to najważniejsze jest, iż wydatki majątkowe zrealizowano prawie w całości. Rozumiem też, że dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego zostały zrealizowane w wysokości niecałych 89%, ale wynika to z zapotrzebowania zgłaszanego przez samorządy. Zakładam, że zapotrzebowanie zostało zaspokojone w 100%. Co się tyczy kwestii wynagrodzeń, to wydają się być właściwie zaplanowane. Świadczy o tym wykonanie na poziomie 99,99%.

Uwzględniając powyższe, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie przedstawionego sprawozdania.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos lub zadać pytanie w związku z rozpatrywaną częścią budżetu? Nie widzę chętnych. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię na temat wykonania tej części budżetowej. Nie słyszę sprzeciwu.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów 400 i 900.

Przechodzimy do rozpatrzenia części budżetowej 86 – Samorządowe Kolegia Odwoławcze.

O zabranie głosu proszę przedstawiciela Ministerstwa Finansów, panią minister Hannę Majszczyk.

Podsekretarz stanu w MF Hanna Majszczyk:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o samorządowe kolegia odwoławcze to w części dotyczącej dochodów należy powiedzieć, iż kwota planowanych dochodów w ustawie budżetowej na 2015 r. wynosiła 155 tys. zł, natomiast została zrealizowana w wysokości 201 tys. zł, stanowiło to 129,7% planu dochodów. Taka sytuacja to wynik specyfiki SKO. Kolegia,

z zasady, nie są nastawione na realizację dochodów. Środki, które wpływają na poziom dochodów samorządowych kolegiów odwoławczych pochodzą m.in. z nadpłaconych wpisów od skarg kasacyjnych oraz kosztów postępowania sądowego, z tytułu odszkodowań od Poczty Polskiej za zaginięcie przesyłek itd. Precyzyjne zaplanowanie wysokości tych dochodów jest bardzo utrudnione.

Jeżeli chodzi o wydatki samorządowych kolegiów odwoławczych to w 2015 r. zaplanowano je w wysokości 112 809 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie funkcjonowania 49 kolegiów. Z tej kwoty na wydatki bieżące zostało zaplanowanych 110 720 tys. zł a na wydatki majątkowe – 2089 tys. zł. Kwota ogółem dla SKO, o której wspomniałam, została w trakcie realizacji budżetu powiększona o 10 128 tys. zł. Zwiększenie było wynikiem przeniesienia środków z rezerw celowych.

Za chwilę powiem o tym kilka słów.

Jeśli natomiast chodzi o główną pulę środków zaplanowanych na wydatki samorządowych kolegiów odwoławczych, w pierwotnej wysokości 112 809 tys. a następnie powiększoną o 10 128 tys. zł z rezerw celowych, to – z racji charakteru jednostek, o których teraz mówimy – zasadnicza części tych środków została przeznaczona na wynagrodzenia dla etatowych członków kolegiów i pracowników biur. Na ten cel wyasygnowano kwotę 76 182 tys. zł. Istotną część wydatków bieżących stanowią także różnego rodzaju składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na Fundusz Pracy. W sumie pochłonęły one 13 376 tys. zł. Inne ważniejsze pozycje to: zakup towarów i usług niezbędnych dla funkcjonowania tych jednostek – 12 543 tys. zł, opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe – 1875 tys. zł, koszty postępowań sądowych – 4412 tys. zł. Tak przedstawiają się najważniejsze pozycje po stronie wydatków bieżących.

Jeśli chodzi o wydatki majątkowe w 2015 r. to wyniosły one 4850 tys. zł, co stanowiło 98,3% planu po zmianach. Z tej kwoty przeznaczono na inwestycje budowlane łącznie 151 tys. zł, w tym 95 tys. zł na potrzeby Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Piotrkowie Trybunalskim na modernizację i przebudowę pozyskanych pomieszczeń biurowych, 24 tys. zł na potrzeby SKO w Płocku związane z postawieniem nowych ścianek działowych w siedzibie kolegium, 19 tys. zł na modernizację pomieszczeń sekretariatu kolegium we Włocławku oraz 13 tys. zł w Lublinie na dostosowanie dróg wewnętrznych i placu manewrowego. Dodatkowo, w ramach wydatków majątkowych poczyniono zakupy inwestycyjne na kwotę 4700 tys. zł. Główną pozycją wydatków były koszty związane z funkcjonowaniem systemów teleinformatycznych.

Na wstępie mojej wypowiedzi powiedziałam, że w trakcie realizacji budżetu w 2015 r. zwiększono kwotę na wydatki w stosunku do pierwotnego planu o ponad 10 000 tys. zł. Dodatkowe środki pochodziły m.in. z rezerwy na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. Przeniesienie środków wynikało z konieczności sfinansowania: kosztów postępowań zasądzonych przez Naczelny Sąd Administracyjny i wojewódzkie sądy administracyjne, wpisów od sporządzonych skarg kasacyjnych. Dodatkowe środki, w kwocie 3500 tys. zł, posłużyły także do uzupełnienia wydatków bieżących. Kwota ta została przeznaczona na regulację wynagrodzeń osobowych, uzupełnienie pozostałych wydatków bieżących kolegiów oraz na uzupełnienie wydatków na wynagrodzenia bezosobowe pracowników. Dodatkowe środki pochodziły także z przekwalifikowania innych rezerw, m.in. rezerwy z poz. 29. W tym przypadku środki przeznaczono na wydatki związane z funkcjonowaniem systemów teleinformatycznych. Poza tym, warto jeszcze powiedzieć o środkach z rezerwy z poz. 21, która jest rezerwą uzupełniającą, zwłaszcza dla tych jednostek, które nie zatrudniają więcej niż 50 osób. Środki z tej rezerwy są wydatkowane głównie na wypłatę wynagrodzeń obejmujących odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe lub ekwiwalenty za niewykorzystany urlop.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, pani minister.

O zabranie głosu proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Łubian:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, kontrolę wykonania budżetu w części 86 za rok 2015 przeprowadziliśmy w 8 spośród 49 samorządowych kolegiów odwoławczych. Siedem kolegiów – w Elblągu, Opolu, Kielcach, Poznaniu, Sieradzu, Gdańsku i Zielonej Górze – uzyskało oceny pozytywne, w dwóch kolegiach stwierdzono drobne nieprawidłowości. Miały one miejsce w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Gdańsku i w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Zielonej Górze. Nieprawidłowości dotyczyły zlecenia usług pocztowych bez zastosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych i zakupu sprzętu komputerowego bez zawarcia umowy wymaganej wewnętrznymi przepisami. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na wykonanie budżetu przez wymienione kolegia i dlatego ostateczna ocena NIK był pozytywna.

Ocena opisowa dotyczyła Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Bydgoszczy. Stało się tak, ponieważ stwierdzono nieco poważniejsze nieprawidłowości, ale również one nie miały jakiegoś zasadniczego charakteru. Chodziło w nich o zaciąganie zobowiązań w wysokości przekraczającej plan finansowy. Stwierdzono, że korekta planu następowała już po zaciągnięciu zobowiązań. Oprócz tego odnotowano jeszcze przypadki ewidencjonowania wydatków w układzie zadaniowym niezgodnie z ustawą o rachunkowości. Ocena opisowa również jest oceną dobrą, generalnie rzecz biorąc pozytywną, tyle że stwierdzono występowanie pewnych nieprawidłowości.

Jeżeli chodzi o sprawozdawczość budżetową kontrolowanych samorządowych kolegiów odwoławczych to wystawiamy generalnie ocenę pozytywną z dwoma relatywnie niewielkimi zastrzeżeniami. Jak wspomniałem, dotyczą one Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Bydgoszczy, gdzie dane dotyczące wykonania budżetu w układzie zadaniowym były ewidencjonowane,a następnie przenoszone do sprawozdawczości na podstawie ewidencji pozaksięgowej. W przypadku Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Gdańsku niezgodnie z rzeczywistością wykazano wykonanie mierników realizacji dwóch zadań. W sumie były to jednak sprawy drobne.

Jeśli chodzi o kontrolę dochodów budżetu to – zgodnie z tym, o czym powiedziała pani minister Majszczyk – dochody te były nieplanowane. Do ustawy budżetowej zostały wprowadzone dopiero w wyniku nowelizacji. Ich realizacja była powyżej planu i wyniosła 129%. Głównym źródłem tych dochodów były zwroty kosztów postępowań przed Naczelnym Sądem Administracyjnym.

Kilka słów na temat wydatków w części 86. Zostały one praktycznie zrealizowane w 100%. Nie mamy uwag ani żadnych zastrzeżeń do wykorzystania rezerw. Jak powiedziałem, pięć skontrolowanych samorządowych kolegiów odwoławczych wykonywało budżet w pełni prawidłowo a w przypadku trzech kolegiów stwierdzono jedynie drobne nieprawidłowości. Omówiłem już je wcześniej. Jeśli chodzi o zobowiązania wymagalne to w kontrolowanych kolegiach odwoławczych takowe nie wystąpiły.

To wszystko z mojej strony.

Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie dyrektorze.

Proszę o zabranie głosu koreferenta, posła Grzegorza Wojciechowskiego.

Poseł Grzegorz Wojciechowski (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szczegółowe informacje na temat wykonania budżetu w tej części przedstawiła pani minister a później uzupełnił je pan dyrektor z NIK, dlatego moja wypowiedź nie będzie długa.

Samorządowe kolegia odwoławcze to druga instancja w sprawach rozstrzyganych przez organy samorządu terytorialnego. Jeśli chodzi o dochody SKO to, w zasadzie, nie posiadają one własnych źródeł finansowania a same dochody jako takie, osiągane przez kolegia są wynikiem wpływających kwot z tytułu zbycia majątku lub wypłaty odszkodowania. W minionym roku takie odszkodowanie wypłaciła Poczta Polska. Ważne jest to, że dochody SKO nie mają stałego charakteru, są nieprzewidywalne i dlatego trudno jest je oceniać. W 2015 r. dochody SKO planowano w wysokości 155 tys. zł a zrealizowano je na kwotę 201 tys. zł, co stanowiło 129,7% planu. Trudno mieć jakieś zastrzeżenia do sposobu kalkulacji dochodów.

Jeżeli chodzi o wydatki to – zgodnie z tym, co przedstawiła pani minister Majszczyk – pierwotnie planowana kwota wynosiła 112 809 tys. zł, ale została ona zwiększona o 10 128 tys. zł do kwoty 122 937 tys. zł. Wydatki zrealizowano w 99,7% planu. Pozostało nieco ponad 400 tys. zł. Dla porównania, wykonanie w 2014 r. wyniosło 116 009 tys. zł.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o ocenę Najwyższej Izby Kontroli, to zwrócenia uwagi wymaga, moim zdaniem, jedna rzecz, chodzi o przekroczenie dyscypliny. Wprawdzie kwota nie jest duża, ale naruszenie dyscypliny budżetowej wystąpiło a SKO jest instytucją, która dyscypliny przekraczać nie powinna. Z opisu sytuacji wynika, że mógł wystąpić jakiś problem związany z obiegiem dokumentów. Wystąpiła bowiem różnica kilku dni i kwota została uzupełniona.

Wysoka Komisjo, proponuję pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu w części budżetowej 86 – Samorządowe Kolegia Odwoławcze, zarówno po stronie dochodów, jak i po stronie wydatków.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos lub zadać pytanie w związku z rozpatrywaną częścią budżetu? Nie widzę chętnych. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię na temat wykonania tej części budżetowej. Nie słyszę sprzeciwu.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną w części budżetowej 86 – Samorządowe Kolegia Odwoławcze.

Pozostaje nam jeszcze przyjęcie opinii dla Komisji Finansów Publicznych na temat rozpatrzonych części budżetowych. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię. Nie słyszę sprzeciwu.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną na temat wykonania ustawy budżetowej za 2015 r. w częściach budżetowych właściwych dla kompetencji Komisji.

Do przedstawienia opinii na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych proponuję upoważnić posła Andrzeja Kosztowniaka. Czy są inne kandydatury? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja upoważniła posła Kosztowniaka do przedstawienia opinii na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

Na tym zakończyliśmy rozpatrywanie punktu pierwszego, Przystępujemy do realizacji punktu drugiego porządku dziennego.

O przedstawienie Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. w zakresie działania Komisji, druk nr 618, proszę przedstawiciela NIK, pana dyrektora Dariusza Łubiana.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Łubian:

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, sprawozdanie, które państwo otrzymaliście, składa się z siedmiu rozdziałów i znajduje się w nich wszystko na temat działalności NIK w 2015 r. Na początku opisane są kwestie organizacyjne, następnie działalność kontrolna, wyniki kontroli, działania antykorupcyjne, współpraca z Sejmem i innymi podmiotami krajowymi i zagranicznymi, pod koniec znajduje się omówienie budżetu NIK i wykaz wniosków *de lege ferenda*.

Moje wystąpienie rozpocznę od syntetycznego przedstawienia wyników działalności kontrolnej NIK w 2015 r. Do Sejmu skierowaliśmy 205 informacji o wynikach kontroli, w tym 90 informacji dotyczyło kontroli wykonania budżetu państwa. Najwyższa Izba Kontroli zrealizowała także 144 tematy kontroli doraźnych. Łącznie wyniki kontroli przedstawialiśmy w 2500 wystąpień pokontrolnych. Znalazło się w nich ponad 5000 wniosków pokontrolnych, spośród których zrealizowano już 52%, w trakcie realizacji znajduje się 32%.

W 2015 r. aż 43% wszystkich kontroli NIK dotyczyło jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów komunalnych. Łącznie tego typu kontroli przeprowadzono 1083.

Jeżeli chodzi o wnioski *de lege ferenda* to było ich 87, zrealizowanych zostało dotychczas 15. Jak wiadomo, realizacja tych wniosków wymaga na ogół czasu, ponieważ dotyczy opracowania zmian w przepisach.

Jeśli chodzi o rezultaty kontroli NIK to, przede wszystkim, chciałbym zwrócić państwa uwagę na korzyści finansowe uzyskane dzięki naszym kontrolom w 2015 r. Wyniosły one ponad 74 000 tys. zł. Ponadto, do organów powołanych w celu ścigania przestępstw i wykroczeń, głównie chodziło o prokuraturę i organ nadzoru budowlanego, przekazaliśmy 126 zawiadomień. Dotyczyły one w większości tzw. przestępstw urzędniczych, czyli przekroczenia uprawnień bądź niedopełnienia obowiązków, nieprowadzenia ksiąg rachunkowych, poświadczenia nieprawdy, fałszowania dokumentów, a także niewykonania obowiązków wskazanych w ustawie – Prawo budowlane. Oprócz tego NIK skierowała 88 zawiadomień o podejrzeniu naruszenia dyscypliny finansów publicznych, głównie chodziło o naruszenie dyscypliny w zakresie zamówień publicznych, sprawozdawczości budżetowej i przekroczenia upoważnień do dokonania wydatków.

W rozdziale III sprawozdania znajdziecie państwo informacje na tema realizacji zadań państwa w świetle kontroli NIK. Ten rozdział jest podzielony na działy administracji rządowej, ale praktycznie w każdym dziale znajdują się odniesienia do funkcjonowania samorządu terytorialnego, dlatego teraz pozwolę sobie zwrócić uwagę tylko na niektóre kontrole, jakie przeprowadziła NIK a które dotyczyły działalności samorządów oraz działań na styku administracji rządowej i samorządowej.

Pierwszą kontrolą, na którą warto zwrócić uwagę, jest kontrola prawidłowości i skuteczności realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego podatków lokalnych i dochodów z majątku. Kontrola wykazała, że na ogół gminy dobrze radziły sobie z tym zadaniem. Większość rzetelnie aktualizowała ewidencję podatników i weryfikowała poprawność deklaracji. Dochody z majątku były generalnie rzetelnie planowane, poza kilkom pojedynczymi przypadkami. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nierzetelności postępowań podatkowych w sprawach ulg, przede wszystkim chodziło o to, że stosowano nieprzejrzyste lub niejednolite kryteria oceny wniosków o udzielenie ulgi. Stwierdzono również nieliczne przypadki dowolności w wydawaniu decyzji. Zwróciliśmy także uwagę na opieszałość w prowadzeniu działań windykacyjnych. Przekłada się ona, co jest sprawą oczywistą, na niską skuteczność w egzekwowaniu zaległości podatkowych. Mam na myśli zaległości, które dotyczą podatków lokalnych.

Nie będę omawiał wyników innych kontroli, przytoczę jedynie ich tematy. Jeśli chodzi o najważniejsze kontrole związane z samorządem terytorialnym to NIK skontrolowała wykonywanie zadań regionalnych izb obrachunkowych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z nadmiernego zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego, skontrolowaliśmy także sytuację finansową województwa mazowieckiego oraz dotowanie przez jednostki samorządu terytorialnego zadań zleconych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, czyli tzw. jednostkom pozarządowym.

Kolejna ważna kontrola objęła sprawdzenie finansowania straży miejskich (niedawno jej wyniki były prezentowane w Sejmie). Inne tematy kontroli warte zauważenia to kontrola gospodarowania zasobami w przypadku najstarszych budynków komunalnych, kontrola realizacji zadań publicznych przez spółki komunalne tworzone przez jednostki samorządowe i kontrola świadczenia usług publicznych w formie elektronicznej (ta ostatnia była prowadzona w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego, przede wszystkim w urzędach miast – polecam państwu wyniki tej kontroli).

Kolejna kontrola dotycząca sfery samorządu obejmowała kontrolę współdziałania wojewódzkich konserwatorów zabytków i jednostek samorządu terytorialnego. Przeprowadziliśmy także kontrolę wykonywania zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz kontrolę wykorzystania przez powiaty środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Inne kontrole warte uwagi dotyczyły świadczenia pomocy osobom starszym przez gminy i powiaty, wdrożenia w gminach nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz kontrola działalności szpitali samorządowych przekształcanych w spółki.

Dalsza część sprawozdania zawiera rozdział poświęcony zagadnieniom korupcyjnym. Jeśli chodzi o zagrożenie korupcją to chcę państwu zwrócić uwagę, że jednym z czterech obszarów, które zdaniem NIK są szczególnie zagrożone ryzykiem wystąpienia korupcji, jest działalność samorządów w zakresie prowadzenia i lokalizacji inwestycji. Drugi taki obszar to prywatyzacja, ale on dotyczy samorządów już w znacznie mniejszym stopniu.

Jeśli chodzi o współpracę Najwyższej Izby Kontroli z Sejmem i innymi podmiotami, to poinformuję państwa jedynie, iż przedstawiciele NIK uczestniczyli w 637 posiedzeniach sejmowych komisji w 2015 r., jako Izba wykonaliśmy 3 kontrole na zlecenie Sejmu lub jego organów, a ponadto przeprowadziliśmy 17 kontroli planowych zgodnie z sugestiami zgłoszonymi przez komisje sejmowe do plany pracy NIK.

W przedłożonym sprawozdaniu znajdziecie państwo także informacje na temat współpracy międzynarodowej Najwyższej Izby Kontroli. Jesteśmy aktywni na forum międzynarodowym, m.in. kierujemy pracą Zespołu do Spraw Kodeksu Etyki oraz Podkomisją do Spraw Standardów Kontroli Wewnętrznej i pracami Grupy Roboczej Europejskiej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli do Spraw Technologii Informatycznych.

Chcę zaznaczyć, że w 2015 r. Izba współpracowała z ETO przy 25 kontrolach przeprowadzanych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy na terenie Polski. Mówię o tym, ponieważ często te kontrole dotyczą jednostek samorządu terytorialnego występujących albo w roli beneficjenta, albo w roli instytucji zarządzających.

Tytułem podsumowania, chciałbym jeszcze powiedzieć kilka słów na temat tego, co będziemy kontrolować w roku bieżącym, m.in. sprawdzimy wybór projektów w trybie postępowań konkursowych w ramach regionalnych programów operacyjnych. Będzie to pierwsza kontrola dotycząca nowej perspektywy finansowej 2014-2020. Ta kontrola jest na tyle zaawansowana, że aktualnie trwa opracowywanie jej wyników. Zbadamy także dotowanie zadań zleconych samorządowi z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami. Planujemy też kontrolę dopuszczania pojazdów do ruchu drogowego, w tym przypadku chodzi o sprawdzenie działalności starostów. Zbadamy także zarządzanie regionalnym pasażerskim transportem kolejowym, kwestię zapewnienia prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zdolność małych gmin do wykonywania zadań publicznych, ten ostatni temat wydaje się bardzo ciekawy.

Może na tym zakończę, bo jeśli chciałbym wymienić wszystkie tematy to musiałbym mówić jeszcze bardzo długo.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję, panie dyrektorze.

Sprawozdanie, o którym rozmawiamy, liczy sobie 570 stron. Jeśli ktoś chce się zapoznać ze szczegółami, to zapraszam do lektury.

Z mojej strony chciałbym złożyć podziękowania na ręce pana dyrektora za całość dotychczasowej współpracy z naszą Komisją. Faktycznie jest tak, jak pan powiedział, że większość raportów NIK dotyczy kwestii związanych z samorządem terytorialnym. Te materiały do nas trafiają i są przez nas maksymalnie wykorzystywane w pracach Komisji. Na nich się opieramy i korzystając z okazji chcę bardzo podziękować za zaangażowanie i wsparcie, jakie otrzymujemy ze strony NIK.

Dziękuję także za aktywny udział przedstawicieli NIK w pracach naszej Komisji. Jeśli się nie mylę to jesteście instytucją, która najczęściej bierze udział w naszych posiedzeniach.

Proszę państwa, otwieram dyskusję nad tym punktem porządku dziennego. Czy ktoś z pań posłanek lub panów posłów chciałby zabrać głos?

Pan przewodniczący Wojciechowski, bardzo proszę.

Poseł Grzegorz Wojciechowski (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Panie dyrektorze, czytając raporty Najwyższej Izby Kontroli, można zauważyć, że coraz częściej kontrola pod względem rzetelności jest zastępowana kontrolą pod względem wiarygodności. Chciałbym się dowiedzieć, jaka jest przyczyna takiego stanu rzeczy? Moim zdaniem, zastępowanie słowa „rzetelność” słowem „wiarygodność” nie do końca pasuje i jest właściwe, rzetelność to coś innego niż wiarygodność. Wiarygodnym bardzo często stara się być ktoś, kto usiłuje nam wcisnąć coś, czego *de facto* nie ma. Krótko mówiąc, czasami może to być zwykły oszust.

Jest jeszcze druga rzecz, o którą chciałem pana zapytać.

Jeśli jesteśmy już przy kierunkach czy standardach kontroli to zauważyłem, że NIK kontrolując jednostki samorządu terytorialnego nie sprawdza ich pod względem celo-

wości. W związku z tym, czy kontrole prowadzone przez NIK nie są w pewnym stopniu zubożone, skoro pomija się ten rodzaj oceny działania samorządów?

I ostatnia sprawa, skoro już jestem przy głosie a mianowicie – kwestia szpitali. Czy Najwyższa Izba Kontroli zamierza w najbliższym czasie skontrolować szpitale samorządowe uwzględniając ich szczególnie trudną obecną sytuacje rynkową i ekonomiczną?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Bardzo proszę o odpowiedź, panie dyrektorze.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Łubian:

Skoro nie ma więcej pytań to postaram się od razu odpowiedzieć na wszystkie zadane przez pana posła.

Jeśli chodzi o rozróżnienie wiarygodności i rzetelności to proszę zauważyć, że tam, gdzie NIK mówi o wiarygodności, chodzi np. o wiarygodność ksiąg rachunkowych lub o wiarygodność sprawozdawczości. Jest to kwestia formalna. Sprawdzamy, czy zostały spełnione warunki pozwalające uznać, że obraz przedstawiany przez kontrolowanego w jego dokumentach jest zgodny z prawdą. Rzetelność to inna sprawa, w jej przypadku chodzi o sprawdzenie, czy kontrolowany wykonuje swoje obowiązki w sposób zgodny z najwyższymi standardami, czy dochowuje należytej staranności, czy – mówiąc w uproszczeniu – działa uczciwie i przyzwoicie. Nie ma mowy o zastępowaniu jednego pojęcie drugim. Kryterium ustawowym jest kryterium rzetelności, wiarygodność to pojęcie bardziej z zakresu sprawozdawczości.

Odnosząc się do kwestii standardów kontroli i badania celowości, zwracam uwagę, że NIK nie może badać celowości w jednostkach samorządu terytorialnego, tak zdecydował ustawodawca. Wynika to z ustawy o NIK i z Konstytucji RP. Nie oznacza to jednak, że nasze kontrole są, jak to nazwał pan poseł, zubożone. Tam, gdzie w jakichś przepisach są wskazane cele, może to być przepis lub np. projekt, to w takim zakresie celowość możemy zbadać, ale wspomniana celowość wynika z przepisów prawa i mamy do czynienia z badaniem legalności działania, czyli zgodności z prawem i postanowieniem umów. Nie jest tak, że całkowicie nie interesujemy się, czy ponoszone wydatki są celowe. Jeśli muszą one wynikać z umowy lub z przepisów prawa, to ta kwestia, oczywiście pośrednio, jest badana i oceniana przez NIK.

Jeżeli chodzi o pytanie dotyczące kontroli szpitali to w tej chwili trwają prace nad planem kontroli na rok przyszły. W tej chwili nie potrafię odpowiedzieć, czy taka kontrola zostanie zaplanowana, ale omawiając sprawozdanie wspomniałem, że całkiem niedawno taka kontrola została przez NIK przeprowadzona. Jest ona przedstawiona i omówiona na stronie 399 sprawozdania (chodzi o kontrolę działalności szpitali samorządowych przekształcanych w spółki). Zdajemy sobie sprawę, że kontrola ta została przeprowadzona rok temu. Jeśli widzicie państwo potrzebę ponownej kontroli to, oczywiście, możecie wystąpić z wnioskiem w tej sprawie do NIK.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję.

Jeszcze raz pan przewodniczący Wojciechowski, bardzo proszę.

Poseł Grzegorz Wojciechowski (PiS):

Zacznę od końca.

Wiem, że prowadzone są kontrole planowane i doraźne, natomiast mi chodziło o to, czy NIK ma zamiar przeprowadzić jakieś kompleksowe kontrole związane ze szpitalami. To jedna sprawa.

Wrócę jeszcze także na moment do kwestii wiarygodności i rzetelności. Moim zdaniem, księga rachunkowa powinna być prowadzona przede wszystkim w sposób rzetelny. Czy powinna być wiarygodna? Samo słowo „wiarygodna” wskazuje, według mnie, na jakieś nieprawidłowości, które ktoś stara się ukryć. Uważam, że w tym przypadku w grę wchodzi wyłącznie kwestia rzetelności a nie – wiarygodności. W innej sprawie, ale spotkałem się z sytuacją, że ktoś sfałszował świadectwo zdrowia zwierzęcia. Mimo,

że dokument był sfałszowany to był jednak wiarygodny, ponieważ fałszerstwo było wysokiej próby.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Czy ktoś jeszcze chciałby zadać pytanie panu dyrektorowi? Nie widzę chętnych.

Proszę o udzielenie odpowiedzi.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Łubian:

Postaram się rozwikłać kwestię poruszoną przez pana posła.

Sprawozdanie może być wiarygodne, jeśli pokazuje obraz prawdziwy, czyli zostało sporządzone rzetelnie, gdyż nie pomija żadnych istotnych aspektów działalności, także tych, kiedy czegoś nie zrobiono, na czymś się potknięto lub coś zostało wykonane tylko częściowo. Takie sprawozdanie jest wiarygodne, ponieważ prezentuje wszystkie aspekty działalności danej jednostki w taki sposób, w jaki była ona rzeczywiście prowadzona. Nic nie jest ukrywane ani pomijane. Takie sprawozdanie musi być oczywiście sporządzone w sposób rzetelny.

Co do kwestii rzetelności to w sprawozdaniu muszą się znaleźć opisy sytuacji, kiedy czegoś nie udało się zrobić, jeśli taka sytuacja miała miejsce. Jest to zwłaszcza istotne dla sprawozdań opisowych, z którymi także mamy do czynienia, ponieważ sprawozdania z wykonania budżetu to nie tylko kwoty i tabelki.

To tyle na ten temat z moje strony.

Jeżeli natomiast chodzi o kontrole na przyszły rok to mogę jedynie przekazać sugestię, że jest zainteresowanie takim konkretnym tematem kontroli.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Maciejewski (Kukiz15):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze.

Zamykam dyskusję.

Pozostaje nam jeszcze przyjęcie opinii dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjęła opinię pozytywną. Sprzeciwu nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię o sprawozdaniu z działalności Najwyższej Izby Kontroli za rok 2015.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny.

Zamykam posiedzenie.

Informuję, że protokół z posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji.

Dziękuję wszystkim za udział w posiedzeniu.